

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO NR. I-1508 2, 3, 5, 8
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 7 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo Nr. I-1508 2, 3, 5, 8 straipsnių pakeitimo ir 7 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslai:

1) sukurti papildomą skolinimosi valstybės vardu priemonę – Lietuvos Respublikos Vyriausybės depozitinius įsipareigojimus, kurie bus priskiriami prie kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų;

2) reglamentuoti galimybę valstybės garantuojamoms garantijų institucijoms (toliau – garantijų institucija) teikti tiek individualias, tiek portfelines garantijas, tokiu būdu mažinant ne tik administravimo sąnaudas, bet ir didinant valstybės garantijų prieinamumą;

3) sumažinti operacinę riziką dėl su skolinimusi valstybės vardu susijusių dokumentų pasirašymo savalaikiškumo;

4) panaikinti Valstybinę paskolų komisiją;

5) mažinti administracinę naštą valstybės skolininkams ir valstybės garantuojamiems skolininkams;

6) patikslinti teisinį paskolų teikimo ar neteikimo reguliavimą sąvokos „valstybės perskolinama paskola“ apibrėžtyje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorė – Finansų ministerija.

Įstatymo projektą parengė Finansų ministerijos Valstybės išdo departamento (direktorius Audrius Želionis, tel. 239 0021) Skolinimosi ir pinigų valdymo skyriaus patarėjas Edmundas Kiškis (tel. 239 0176, el. p. edmundas.kiskis@finmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

1. Pagal dabar galiojantį Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymą (toliau – Įstatymas) skolinantis valstybės vardu Lietuvos Respublikos Vyriausybei atstovauja Finansų ministerija, kuri Vyriausybės nustatyta tvarka leidžia Vyriausybės vertybinius popierius, ima paskolas ir pasirašo kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus.

Įstatyme nėra numatyta galimybė Vyriausybei skolintis pasirašant Vyriausybės depozitinių įsipareigojimų sutartis.

2. Garantijų institucija užtikrina Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių kredito įstaigoms, finansinės nuomos (lizingo) bendrovėms, draudimo įmonėms, piniginio reikalavimo dalinio apmokėjimo finansuotojams pagal faktoringo sutartis, kredituojantiems eksportuotojams pagal garantijas Lietuvos Respublikos juridiniams asmenims, Lietuvos Respublikoje įsteigtiems Europos ekonominės erdvės valstybių narių įmonių filialams ar Lietuvos Respublikos piliečiams arba kitiems asmenims, kuriems, vadovaujantis Europos Sąjungos teise, yra suteiktos analogiškos teisės kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiams, teikiamų paskolų grąžinimą, naujos (nenaudotos) gamybinės įrangos ir (arba) naujų (nenaudotų) įrenginių finansinės nuomos (lizingo) sutartyse nustatytos kainos ar jos dalies sumokėjimą, piniginio reikalavimo dalinį apmokėjimą pagal faktoringo sutartis, dalies atidėto mokėjimo pagal kredituojančio eksportuotojo sudarytą pirkimo–pardavimo sutartį sumokėjimą ar draudimo įmonės eksporto kredito draudėjui sumokėtos draudimo išmokos dalies padengimą.

Įstatyme nėra aiškiai reglamentuota portfelinių garantijų teikimo galimybė.

3. Valstybės vardu gaunamų paskolų sutartis, su Vyriausybės vertybinių popierių platinimu arba su išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusius arba kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus pasirašo finansų ministras. Šiuos dokumentus gali pasirašyti valstybės tarnautojai, kuriems finansų ministro teikimu Vyriausybės nutarimu suteikti įgaliojimai.

Pagal Įstatymą finansų ministras negali suteikti įgaliojimų kitiems valstybės tarnautojams pasirašyti šių dokumentų.

4. Valstybinė paskolų komisija teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl visų perskolinamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, paskolų sąlygų keitimo.

5. Įstatymo 3 straipsnio 13 dalyje numatyti atvejai, kada valstybės skolininkai turi gauti Finansų ministerijos leidimą atlikti naujus sandorius.

Įstatyme nenumatyta galimybė tam tikrais atvejais nereikalauti atskiro Finansų ministerijos leidimo ir taip sumažinti administracinę našą valstybės skolininkams ir valstybės garantuojamiems skolininkams.

6. Įstatymo 2 straipsnio 20 dalyje sąvokos „valstybės perskolinama paskola“ apibrėžtyje nustatyta, kad šios perskolinamos paskolos neteikiamos biudžetinėms įstaigoms, nors kitame Įstatymo straipsnyje numatyta galimybė skolintis valstybės vardu valstybės socialinės apsaugos fondų skolinams įsipareigojimams dengti ir šių fondų pinigų srautams subalansuoti, t. y. teikti paskolas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Įstatyme pateikta sąvokos „valstybės perskolinamos paskolos“ apibrėžtis yra netiksli ir gali klaidinti dėl subjektų, kuriems gali būti teikiamos perskolinamos paskolos.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Priėmus siūlomą Įstatymo projektą:

1. Vyriausybei įgijus papildomą skolinimosi valstybės vardu priemonę, Vyriausybė galės su užsienio šalies vyriausybe arba užsienio šalies skolos valdytoju pasirašyti Vyriausybės depozitinių įsipareigojimų sutartis. Tokiu būdu išsiplės skolinimosi valstybės vardu šaltinių ratas, o tai mažins nepasiskolinimo riziką, kartu bus sudaryta galimybė prisijungti prie užsienio šalių, vykdančių tarpįdinių skolinimąsi, kurio tikslas yra operatyvus trumpalaikis valstybės piniginių išteklių srautų subalansavimas. Vyriausybės depozitinis įsipareigojimas bus priskiriamas prie kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų.

2. Panaikinus teisinį neapibrėžtumą garantijų institucijoms (pvz., UAB „Investicijų ir verslo garantijos“) teikiant garantijas ir aiškiai reglamentuojant tiek individualias, tiek portfelines garantijas bus mažinamos administravimo sąnaudos ir padidės garantijų prieinamumas.

3. Bus galimybė valstybės vardu gaunamų paskolų sutartis, su Vyriausybės vertybinių popierių platinimu arba su išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusius arba kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus pasirašyti ne tik finansų ministrui, tačiau ir jo įgaliotam finansų viceministrui nesikreipiant į Vyriausybę dėl įgaliojimų pasirašyti nurodytus dokumentus suteikimo. Tai sumažins operacinę riziką neuždelsti su skolinimusi valstybės vardu susijusių dokumentų pasirašymo dėl įtemptos finansų ministro darbotvarkės, nes finansų ministras galės įgalioti finansų viceministrą (-us) pasirašyti šiuos dokumentus.

4. Panaikinus Valstybinę paskolų komisiją, komisijos narių funkcijos būtų įgyvendinamos konkrečius klausimus pagal kompetenciją derinant su komisijos narius delegavusiomis institucijomis (pavyzdžiui, klausimus, susijusius su Lietuvos banko veiklos sritimi, – su Lietuvos banku ir pan.), t. y. Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamente nustatyta tvarka kreipiantis į suinteresuotas institucijas ir gaunant jų išvadas.

5. Bus sumažinta administracinė našta valstybės skolininkams ir valstybės garantuojamiems skolininkams, t. y. nebebus reikalaujama atskiro Finansų ministerijos leidimo (pagal Įstatymo 3 straipsnio 13 dalį) prisiimti naujus įsipareigojimus, jei tokie nauji įsipareigojimai yra perskolinama paskola arba už šiuos naujus įsipareigojimus suteikiama valstybės garantija ir jei parduodamas įmonės

veikloje nenaudojamas turtas. Reikalauti leidimo, kai valstybės skolininkas arba valstybės garantuojamas skolininkas prisiima naujus įsipareigojimus, imdamas perskolinamą paskolą arba paskolą su valstybės garantija, netikslinga, nes tokio asmens finansų būklę ir dokumentus Finansų ministerija nagrinėja suteikdama perskolinamą paskolą arba valstybės garantiją. Todėl nėra būtinybės dubliuoti leidimo išdavimo ir paskolos arba valstybės garantijos suteikimo procedūrų. Atsisakymas reikalauti leidimo parduoti įmonės veikloje nenaudojamą turtą nesukels rizikos įsipareigojimų pagal perskolinamas paskolas sutartis ir sutartis su valstybės garantija vykdymui, nes toks turtas neduoda pajamų ir nėra įkeistas kaip įsipareigojimų užtikrinimo priemonė.

5. Bus patikslintas teisinis paskolų teikimo ar neteikimo reguliavimas sąvokos „valstybės perskolinama paskola“ apibrėžtyje, kurioje nurodyta, kad šios paskolos neteikiamos valstybės ir savivaldybių biudžetinėms įstaigoms, nors kitame Įstatymo straipsnyje numatyta galimybė skolintis valstybės vardu valstybės socialinės apsaugos fondų skolinams įsipareigojimams dengti ir šių fondų pinigų srautams subalansuoti, t. y. teikti paskolas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projekto priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir plėtrai

Priimtas Įstatymo projektas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Viena iš problemų, su kuria susiduria įmonės, yra lėšų trūkumas apyvartiniam ir investiciniam kapitalui. Kad verslo subjektai turėtų galimybes plačiau naudotis finansavimo šaltiniais, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2001 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 887 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Investicijų ir verslo garantijos“ veiklos“ įsteigė garantijų instituciją UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, kuri nuo įsteigimo pradžios įgyvendina įvairias verslo finansavimo priemones, įskaitant garantijų verslui teikimą. UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ ir UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondo teikiamų garantijų išplėtimas gerintų verslo finansavimo gavimo sąlygas, dar labiau skatintų verslo plėtrą.

Bus sudaryta galimybė garantijų institucijoms (pvz., UAB „Investicijų ir verslo garantijos“) teikti tiek individualias, tiek portfelines garantijas, tokiu būdu mažinant ne tik administravimo sąnaudas, bet ir didinant garantijų prieinamumą.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti ir kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Nėra.

9. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir įstatymų projektų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus. Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės normas.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Įstatymo projektui įgyvendinti Finansų ministerija turės parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 4 d. nutarimo Nr. 667 „Dėl Valstybės perskolinamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, suteiktų perskolinamų paskolų grąžinimo ir valstybės garantijų administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektą.

Įstatymo projektui įgyvendinti Lietuvos Respublikos ūkio ministerija turės parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimo Nr. 887 „Dėl smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros“ pakeitimo projektą.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti ar bus galima sutaupyti

Patvirtinus Įstatymo projektą, papildomų lėšų poreikio nenumatoma.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai, rekomendacijos ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

„Vyriausybės depozitinis įsipareigojimas“, „lizingas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Finansų ministerija
Vilniaus Sapoka
2019-01-14